

EKOLOGISKT LANTBRUK

Till Södermanlands lantbruk och landsbygd

Nr 4 2019

Mota invasiva ogräs med kunskap och gemensamma strategier

Risken för att nya arter av invasiva ogräs ska etablera sig i Sverige ökar i takt med vårt förändrade klimat, den gränsöverskridande handeln och ändrade brukningssätt. Detta kan sänka jordbrukets lönsamhet och på sikt även markens värde. Lantbruksbranschen behöver ta ett samlat grepp för att förebygga spridningen.

Renkavle, hönshirs, råttsvingel, ekorrsvingel och storven är några ”nya” ogräs som förts in på svensk åkermark. Renkavle har länge varit ett stort problem för lantbrukare i norra Europa. I södra Sverige och på Gotland har utbredningen ökat och sedan några år tillbaka förekommer renkavle även i Mellansverige. Maskiner och redskap som inte rengjorts ordentligt är den främsta spridningsvägen. Råttsvingel och ekorrsvingel har blivit ett allt vanligare problem i Europa. I danska gräsfröodlingar finns stor förekomst av främst råttsvingel, men med större andel höstsådda grödor och ökad användning av reducerad bearbetning är råttsvingeln också ett ökande problem i höstsäd. I södra Sverige har råttsvingel etablerat sig i odlingar av rödsvingel och ängsgröe.

Undvik att få in invasiva ogräs på din mark:

- Ställ krav på rengjorda maskiner vid köp av begagnat, vid inhyrda körslor samt på demomaskiner och redskap. Fråga var maskinen eller redskapet använts tidigare!
- Köp inte in ströhalm eller hö från gårdar eller fält med

invasiva ogräs. Den riskerar att spridas via halmen i fastgödsel som oftast inte är helt genombrunnen/komposterad.

- Ställ krav på din leverantör om vallfrö fritt från invasiva ogräs. Gäller i synnerhet fånggröda, trädor, viltfoder och hö.
- Lär dig hur arterna ser ut. Sök bilder på internet. Besök infekterade fält.
- Förväxla till exempel inte renkavle med ängskavle som främst växer på åkerrenar och vägkanter, eller kärrkavle som är kortare i ax och strå samt trivs på fuktig mark.
- Ha samma respekt för dessa invasiva arter som för flyghavre, med den skillnaden att de kan vara svårare att bekämpa.

Källa: www.sjv.se

Surgörning av gödsel kan minimera kväveförlusterna

För gödsel som inte brukas ner kan en stor del av kvävet gå förlorat genom ammoniakavgång, särskilt om vädret är blåsigt och varmt. För rötad gödsel, från biogasanläggningar, är risken för förluster än högre, eftersom den har ett högre pH-värde och därigenom en större andel av kvävet i form av ammoniak. Genom att sänka pH-värdet, med hjälp av syra, omvandlas det lättlösliga kvävet till ammonium.

forts.

I praktiska surgöringsförsök med både örötad och rötad nötflytgödsel tillsattes svavelsyra direkt i spridartanken och pH-värdet sänktes till under 6. Effekten var tydlig, vid både vårspridning och sommarspridning minskade ammoniak-avgången radikalt berättar Lena Rodhe, forskare vid JTI. Förlusterna från den surgjorda örötade gödseln minskade med 50-75 procent och från den surgjorda rötade gödseln blev kväveförlusterna i princip försumbara.

Miljönyttan av surgöring är stor men strikt företagsekonomiskt kan det ändå löna att kompensera för kväve-förlusterna med mineralgödsel. I Danmark kräver lagstiftningen att gödseln antingen myllas eller surgörs. Där finns också över hundra utrustningar i bruk för att surgöra vid gödselspridning. I Sverige finns ännu inga återförsäljare av teknisk utrustning för surgörning.

Källa: www.lantbruksforskning.se

Personalförsörjning inom livsmedelskedjan

Inom ramen för arbetet med den regionala livsmedelsstrategin bjuder nu Länsstyrelsen i Södermanland och arbetsförmedlingen in till att prata om företagens framtida personal- och kompetensbehov. Syftet med träffarna att föra gemensam dialog kring vilka behov som finns för att vi ska kunna öka tillgången på personal med rätt kompetens inom livsmedelssektorn. Samtalen kommer kretsa kring branschernas specifika kompetensbehov och vilka insatser privat och offentlig sektor tillsammans kan genomföra för att lösa frågan.

Det återstår två träffar:

5/11 Tema: livsmedelsförsörjning i Nyköping

19/11 Tema: animalieproduktion i Katrineholm

Tips!

Kostnadsfri Rådgivning inom ekologisk produktion

Länsstyrelsen upphandlar rådgivning av olika aktörer. Just nu erbjuds enskild ekologisk rådgivning inom produktionsgrenarna:

- växtodling inklusive grovfoder
- mjölk
- nötkött
- frukt- och bär
- potatis- och frilandsgroänsaker
- ägg och fjäderfä.

Rådgivare inom växtodling, mjölkproduktion, nötköttsproduktion

Kontakta: HS Konsult, 0290-336 15

olof.olsson@hushallningssallskapet.se

Rådgivning inom frukt och bär

Du som vill lägga om till, utöka eller nystarta ekologisk yrkesmässig produktion av frukt eller bär prioriteras för rådgivning med gårdsbesök. Kontakta Länsstyrelsen via e-post eller telefon om du är intresserad av rådgivning.

Vill du hellre prenumerera digitalt eller avprenumerera? Kontakta: Jenny Askenfelt jenny.askenfelt@lansstyrelsen.se
Så här hanterar vi dina personuppgifter - Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd